

DIREKTORJI TOZD

Po podpisu samoupravnega sporazuma o ustanovitvi TOZD v mesecu decembru 1973 so bili imenovani vršilci dolžnosti direktorjev v posameznih TOZD. Na razpis za direktorje TOZD so se v predpisanem roku prijavili: za direktorja TOZD Pločevinka — dipl. ing. Robert Primožič, za direktorja TOZD Argo — dipl. ing. Evgen Ferluga, za direktorja TOZD Riba — Marjan Prelaz, za direktorja TOZD Iris ni bilo nobene prijave, zato je bil za vršilca dolžnosti imenovan dipl. ing. Ivan Baričič.

Temeljne organizacije združene dela, njihovo poslovanje, uvajanje samoupravljanja in koordinacija dela, to je delo, ki bo spremljalo vsak dan nove direktorje, poleg vseh ostalih odločanj od katerih je odvisno dobro ali slabo delo organizacije.

Novoimenovani direktorji so ob imenovanju takole povedali:

novih motorjev, pa je ponovno kočarjenje s temi ladjami. Tako bo postal asortiman ribe v ribarnicah večji, kar je interes od delka prodaje sveže in zmrazjene ribe, ki je v sklopu TOZD »Riba«. Dosedaj smo zavestno opustili kočarjenje, vendar ni smo rekli, da ne bomo nikoli več kočarili. Zato montiramo nove motorje, ker le s takimi bomo lahko nadaljevali s kočarjenjem, ki zahteva maksimalno delovanje motorja. Brez novih motorjev bi prihajalo do havarij ladij, tako bi izgubili tudi ulov plave ribe. Zavedamo se, da je kočarjenje potrebno, ker v ribarnicah nudimo samo uvoženo, domače kočarske ribe pa ni najti.

Prepričan sem, da bo taka preorientacija določenega števila ladij prinesla TOZD Riba vidne rezultate, saj je naš cilj prodaja sveže ribe in če lahko nudimo kupcem tudi kočarsko ribo smo prepričani, da bomo povečali tudi prodajo plave ribe.

Kako pa z delovno silo?

Kočarjenje zahteva mladega pa tudi izkušenega ribiča, saj to je praktično delo štirindvajsetih ur. Zato je potrebno, da bi imele ladje, ki bi kočarile dvojno posadko, ki bi se tedensko izmenjavale. Tisti, ki bi ostali na obali bi popravljali in krpali mrežo, ostali pa bi lovili z ladjo. Tak način ulova bele ribe imajo že uvedeni v Italiji. S tem bi vzbudili zanimanje mladih ljudi za ulov tovrstne ribe.

Cilj vodstva TOZD je, da se obnavlja ribiški kader, da se kvalificirani ribiči razporedijo na odgovorna mesta, tako da bodo lahko nasledili odhajajoče ribiče. Če bomo vodili tako kadrovske politiko ne bo strahu in govora o neuspehih, ko bo mlad kapitan z mlado posadko prevzel ladjo.

Kaj je s Knežakom?

Ko je bil v havariji se je ugotovilo, da bi z delnim popravilom motorja, lahko počakali, do prihoda novih motorjev. Toda do popravila motorja ni prišlo zaradi objektivnih razlogov, pa morda zaradi raznih pomanjkljivosti, tako da je moral Knežak čakati dovoljenja in kredit za nabavo novih ladijskih motorjev. Tako bo Knežak kmalu usposobljen za lov in doprinos k realizaciji postavljenega plana.

Del posadke Knežaka je bila ta čas zaposlena na popravilu ladje, ostali pa so bili občasno zaposleni na drugih ribiških ladjah.

Bodočnost ribiške flote?

Moramo se zavedati, da bomo uspeli samo z načrtnim ribolovom. Naš cilj pa je razširiti prodajo sveže ribe, viške ulova pa kvalitetno predati TOZD Iris, da bodo naši izdelki kvalitetni in da bo asortiman večji.

Vse države v Evropi in drugod po svetu vedo, da je riba bodočnost človeške prehrane. Tega se moramo zavedati tudi mi, in ne samo da bomo obnovili ladjevje, ampak moramo v naših načrtih predvideti nabavo novih ladij za lov v domačih in tujih vodah.

Kako ocenjujete povezovanje z Libijo?

Povezovanje z Libijo in Poljsko, to so stvari o katerih še tečejo razgovori. Pri razgovorih sodeluje precej naših in tujih strokovnjakov, tako, da bodo naši ribiči nekoč vrgli sidro v tujih pristaniščih.

Kakšno je povezovanje ljudi v TOZD?

Smo edina TOZD, ki je popolnoma nova, to se pravi, da je služba za nabavo in prodajo sveže in zmrazjene ribe vzdrževanje in hladilnica. Mislim, da samo z medsebojnim razumevanjem, enotnostjo lahko dosežemo uspehe tako TOZD kot tudi OZD. Menim, da mora biti še večja povezava tako na gospodarskem in političnem nivoju med posameznimi TOZD, posebno med TOZD IRIS in TOZD RIBA.

Delavci v Irisu morajo razumeti težave in težavno delo ribiča, prav tako pa mora tudi ribič razumeti težave v TOZD Iris, saj je končni rezultat dobrega dela obeh TOZD rezultat OZD Delamaris. Mislim, da smo do sedaj bili preveč na »Mi« in »Vi«. Enkrat za vselej nam mora biti jasno, da smo to »mi«, da če so uspehi so to skupni uspehi, da neuspehi ne moremo in ne smemo dovoliti.

Smo v težkem času, ko nas lahko najmanjša »sapica« odnese, vendar z enotnostjo, trdno voljo in povezanostjo nas v bodočnosti ne sme nič zrušiti.

Prepričan sem, da imam med svojimi sodelavci strokovne ljudi, ki mi bodo pomagali in me opozorili na morebitne napake.

dipl. ing. Robert Primožič

»Naš glas« izdaja kolektiv kombinata konzervne industrije »Delamaris« Izola. List urejuje uredniški odbor skladno s predpisi. Odgovorna urednica Albina Škapin. Tiska Železniška tiskarna Ljubljana, 1974, v nakladi 1300 izvodov. List dobijo člani kolektiva brezplačno.

Delo in perspektivni razvoj TOZD »Pločevinka«

Naša ustava je prva v zgodovini človeštva, ki je dala delovnemu človeku možnost, da konstruktivno vpliva in odloča pri upravljanju in delitvi ustvarjenega dohodka ter usmerja svoj razvoj v TOZD. Dejavnost delovnega kolektiva TOZD Pločevinka se bistveno razlikuje od dejavnosti ostalih TOZD v sestavi OZD Delamaris, ker se le-ta ukvarja z grafično kovinsko stroko in zato je v bistvu proizvodnja Pločevinke neke vrste spremljajoča dejavnost ostalih TOZD in s tem se tudi razvoj pojavlja v določeni odvisnosti.

Ravno ta odvisnost nas je prisilila v vlaganje čimvečjega truda, da se naš TOZD odpre tudi navzven, da svoje usluge prodaja na trgu in ne samo TOZD v OZD Delamaris.

Vloženi trud je že rodil prve sadove. Uspelo nam je skleniti dogovor o sodelovanju z nekaterimi podjetji. Tako je že bil sklenjen dogovor za verniranje določenih količin bele pločevine za potrebe kombinata »Mirne« iz Rovinja, odprodaja morebitnih prostih kapacitet za izdelavo kovinskih doz v Plavo laguno TOZD Školja iz Poreča ter s tovarno Postira iz otoka Brača.

Pri prodaji pločevinastih doz se srečujemo s težavami, ker zaradi kapacitet, ki so občasne in odvisne od potrošnje v Delamarisu, ne moremo zadovoljiti potreb zunanjih kupcev. Ni redke primer, ko nastopijo težave pri dobavi bele pločevine, zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ali pa zaradi energetske krize, ki se je pojavila v deželah izvoznice bele pločevine.

Vzpostavljene so stiki s potrošniki pločevinaste embalaže na našem področju, med katerimi ne smemo zanemariti bodoče rafinerije, katera bo precejšnji potrošnik pločevinaste embalaže. Vendar v tem primeru pride v poštev proizvodnja pločevinastih doz, za katere naš TOZD še ni opremljen. Nova postrojenja bi omogočila proizvodnjo doz tudi za potrebe Delamarisa, katere moramo še vedno kupovati pri drugih proizvajalcih. Za nabavo strojev bodo potrebna sredstva, brez njih ne moremo govoriti o razvoju na področju pločevinaste embalaže.

Druga dejavnost je tisk na papir, pločevino in verniranje bele pločevine. Težnja razvoja te dejavnosti je, da bi se v bodoče razvijala vzporedno z razvojem proizvodnje pločevinastih doz in kot nova dejavnost naj bi bil bakro tisk ter kaširanje raznih folij.

Kaširane folije so na jugoslovanskem tržišču zelo deficitarne in so potrošniki v glavnem odvisni od uvoza. V Sloveniji pa imamo industrijo, ki se intenzivno ukvarja z razvojem in tehnologijo proizvodnje alu-folije.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Marjan Prelaz

MARJAN PRELAZ — DIREKTOR TOZD »RIBA«

Kakšen bo predvidoma razvoj ribiške flote?

Na ribiški floti smo nabavili tri nove ladijske motorje, od katerih se eden že montira na ribiško ladjo »Knežak«. Ostala dva motorja se bosta montirala na ribiški ladji »Jež« in »Trska«.

V začetku drugega leta pričakujemo še tri motorje istega tipa. Na katere ladje se bodo ti motorji montirali še ni določeno, montirali pa jih bomo na večje ladje, kot so »Klen«, »Krap« in »Sulec«. Na omenjene ladje je bilo potrebno montirati nove motorje, ker so stari že dotrajani, rezervni deli pa so dragi, dobavni roki pa zelo dolgi. Namen montaže je v prvi vrsti obnova ladij, drugi namen montiranja

(Nadaljevanje s 1. strani)

Naša želja je, da bi se naš TOZD razvil v nosilca proizvodnje kaširanja in tiskanja raznih folij. Vendar nas na tem področju čaka še ogromno razvojno tehnološko delo, ki bo zahtevalo tudi razmeroma mnogo finančnih sredstev.

Leto	Plan proiz. v tonah	Realiz. proiz. v tonah	% presega plana	Proizvod. v tonah na zaposl.
1972	1.587,000	1.673,400	105,44	28,362
1973	1.739,000	1.874,400	107,78	39,050
do 30. VI. 1974	1.115,800	1.120,700	100,43	43,103

Prikazana razpredilnica velja samo za oddelek pločevinaste embalaže.

Tako ugodne rezultate nam je uspelo doseči s tem, da smo z nabavo določenih strojev odpravili tako imenovano »ozka grla« v proizvodnji, poiskali ter odpra-

To so v glavnem smeri, v katere se bodo koncentrirale naše razvojne tehnološke sile.

Nadaljnje dvigovanje produktivnosti brez novih investicijskih vlaganj je nemogoče, če samo pogledamo porast proizvodnje in produktivnosti v obdobju zadnjih let:

vili določene notranje rezerve. Razpredilnica tudi jasno kaže, da brez novih investicijskih vlaganj ne moremo nadalje dvigati proizvodnje in produktivnosti.

Razgovore z ostalima dvema direktorjema bomo objavili v naslednji številki »Naš glas«.

Generalni direktor HP

Generalni direktor HP Polde MACEK nam odgovarja na postavljena vprašanja:

V 6. členu samoupravnega sporazuma so določene dejavnosti, ki naj bi se skupno opravljale. Na katerih področjih so se že pokazali uspehi?

Sesti člen samoupravnega sporazuma določa skupne dejavnosti, ki se lahko opravljajo, koordinirajo med TOZD in OZD v okviru HP. To so dejavnosti, kjer moramo v procesu našega sodelovanja čimprej doseči skupni jezik. Če nam ne bo uspelo takoj na vseh področjih, pa menim, da je usklajen skupen razvojni program — naša skupna in najvažnejša naloga. To nam nalaga ustava in niz družbenih dokumentov, ki so bili sprejeti v zadnjem obdobju. Dosedanja preteklost in praksa, da vsak načrtuje podjetniško, izolirano od drugih in družbe ali še slabše, da sploh ne načrtuje, je pustilo kopico problemov v organizacijah združenega dela kot v širši družbenopolitični skupnosti. V družbi, v kateri gradimo tržnoplansko gospodarstvo je programiranje bodočega razvoja dolžnost in obveza. Tako kot skupni razvojni program je za HP in naše skupno sodelovanje potreben in nujen tudi skupen nastop na tržišču. Danes postajajo samoupravni sporazumi med proizvodnjo in trgovino obveza in bi naš skupen usklajen nastop pomenil novo kvaliteto v medsebojnih odnosih, v katerih naj bodo izraženi tako interesi proizvodnje kot trgovine.

Tudi združevanje sredstev za skupne naložbe ali za kreditiranje v okviru HP je nujnost. Vsaka temeljna organizacija združenega dela razpolaga z dohodkom in odloča o razširjeni reprodukciji, vendar povezano z drugimi temeljnimi organizacijami združenega dela in v širših asociacijah.

Torej ima temeljna organizacija združenega dela poleg pravice, da odloča o dohodku in razširjeni reprodukciji tudi dolžnost, da svoje delo in sredstva združuje z drugimi temeljnimi organizacijami združenega dela ter, da skupaj z njimi usklajuje razvojne programe in plane v procese družbene reprodukcije.

Kakšna naj bi bila po vašem najboljši idealna oblika združevanja vseh šestih podjetij?

Idealnih oblik združevanja po mojem nimamo in ne poznamo, torej ni »receptov«. Na osnovi ustave, ki daje temelj združevanju pa menim, da ste tako v okviru vaše organizacije, in v HP našli tisto obliko, ki odgovarja. Povsem razumljivo je, da iščemo pota in oblike in da bo šele praksa pokazala kaj je boljše oziroma najboljše.

Kje so možnosti, da bomo uspeli?

Od nas vseh skupaj, vseh delovnih ljudi v okviru HP, od skupne volje, jasno začrtane politike zavisí naša pot in napredek. Posamezniki brez podpore ne pomenijo veliko. Če bomo enotni in prežeti z željo, da skupaj ustvarjamo, če se bomo obnašali manj podjetniško, lokalistično, bomo uspeli, v nasprotnem pa bo naš mehanizem obstal, kar bi bilo slabo.

Eden najbolj perečih problemov v Delamarisu so investicije. Ali bodo lahko ostala podjetja v HP Združenem podjetju pri tem pomagala?

Razvojni programi oziroma investicije, kot pravite, so problem v Delamarisu. To ni samo vaš problem, saj se z istimi problemi ukvarjajo tudi druge organizacije v okviru HP. Res je, da imamo zelo malo zrelih razvojnih programov in projektov, predvsem takih, kjer bi bile naložbe donosne. Zato menim, da bodo dobre razvojne programe, projekte podprle vse temeljne organizacije združenega dela v okviru HP, na osnovi skupnih vlaganj ali kreditiranja.

Preteklo je devet mesecev od podpisa samoupravnega sporazuma. V sporazumu je določeno tudi združevanje sredstev, ki so pogoj za nadaljnje delo. Koliko je že izvedeno?

Samoupravni sporazum o združevanju sredstev je bil dan v javno razpravo v mesecu maju in prav te dni zaključujemo to delo. Dogovorjeno je, da bi v letu 1975 začeli združevati sredstva za skupaj dogovorjene projekte. Zato stoji pred temeljnimi organizacijami združenega dela velika odgovornost in dolžnost, da pripravijo svoje razvojne programe in projekte, šele tedaj se bodo temeljne organizacije združenega dela v okviru HP lahko odločale, kje bodo sodelovale.

Marjan Prelaz na sprejemu v Puli

Registracija TOZD

V zadnji številki »Naš glas« smo poročali o registraciji TOZD. Na sestanku političnega aktiva je bilo sklenjeno, da se izvede registracija do 31. avgusta 1974. Marjan Piško, ki je zadolžen za izvedbo registracije:

»Ceprav smo že v začetku devetega meseca, registracije še ni. TOZD bodo registrirane takoj, ko bodo na zborih delovnih ljudi sprejeli samoupravni sporazum o združitvi TOZD v Kombinatu konzervne industrije in samoupravni sporazum o razdelitvi sredstev.«

Zbor delovnih ljudi v Irisu je bil 9. septembra 1974, kjer je zadnji zbor potrdil s spremembami oba sporazuma. Tako se je pričelo delo za registracijo TOZD. Pravna služba je 16. septembra vložila prednambo za registracijo. Ker ima sodišče precej takih zapoznelih vlog še ne vemo, kdaj bomo končno registrirani. Tako je delo izvršeno. Ostaja pa še odprto vprašanje samoupravnih skupnosti Transport in Vzdrževanje. Na sestanku političnega aktiva sta bila zadolžena Tomaž Pavletič in Zvonko Grahek, da pripravita predlog, bo Transport in Vzdrževanje TOZD ali ostane samoupravna skupnost.

TRANSPORT — TOZD ALI NE?

Koliko temeljnih organizacij združenega dela bo v našem podjetju, smo se odločili v zadnjih mesecih lanskega leta. Ker se o tem, kateri del podjetja bo TOZD odločajo na osnovi analize delavci vsakega dela podjetja, se je na predlog političnih organizacij odločilo, da bomo imeli devet zborov. Ti zbori so se na osnovi analize o družbeno ekonomski upravičenosti ustanovitve TOZD odločili, da se v podjetju ustanovi štiri TOZD. Analiza je ugotovila, da tudi Transport dosega rezultate dela, ki se lahko kvantificirajo neposredno kot vrednost na trgu. Ker pa je transport ustanovljen s ciljem, da s svojim delom omogoča doseganje višjega dohodka proizvodnji, naj bi imel tudi v bodoče tak cilj. Glede na dejstvo, da je delo Transporta merljivo in, da je možno ugotavljati njegov dohodek ker je njegovo delo pomemb-

no za vse TOZD, se je Transport ustanovil kot samoupravna skupnost. Delavci Transporta pa so že ob ustanovitvi zahtevali, da se za njihovo samoupravno skupnost ugotavlja rentabilnost tako, da se v pogodbi s TOZD določa cena uslug (prevozov). Zahtevali so tudi, da mora biti osebni dohodek delavca v Transportu odvisen ne le od uspeha TOZD, ampak od njihovega lastnega uspeha. Prav tako so delavci Transporta zahtevali, da se jim s perspektivnim planom in z letnim planom podjetja omogoči, da bi samostojno odločali o razširjeni reprodukciji vsaj z delom dobička, ki bi ga ustanovili.

Tak je bil dogovor v lanskem letu, ki je bil sprejet na vseh zborih delovnih ljudi.

Dogovor je na nekaterih področjih realiziran na nekaterih pa ni. Tako kot za vse TOZD se ugotavlja na osnovi dogovorjenih cen rentabilnost Transporta. Kljub dejstvu, da so cene Transporta nižje od zunanjih podjetij, smo lahko zadovoljni z njegovo rentabilnostjo. Ker kasimo s sprejemom planov, delavci Transporta niso imeli možnosti samostojnega delnega odločanja o razširjeni reprodukciji. Ker še nimamo sporazuma o delitvi osebnih dohodkov, delavci Transporta niso nagrajeni po uspehu svoje samoupravne skupnosti.

Na sestanku političnega aktiva je bilo tudi razpravljano o statusu Transporta, ki naj bi se uredil na osnovi sprejetega sporazuma o združitvi. Status Transporta pa že rešuje sporazum o združitvi, utemeljuje pa Analiza o upravičenosti utemeljitve TOZD.

Na avgustovskem sestanku delavcev Transporta, ko so razpravljali o osebnih dohodkih je bilo dogovorjeno, da bodo konec leta razpravljali o realizaciji lanskoletnih dogovorov in Sporazumu o združitvi. Tedaj se bo razpravljalo tudi o morebitni ustanovitvi TOZD Transport.

O samoupravni skupnosti Vzdrževanje lahko samo še dodamo, da veljajo podobna načela, ker bo potrebno počakati, da čas prinese določene odločitve.

Dvajset let v tovarni

Dolga je doba 20 let. Se posebno če moraš zjutraj ob šestih biti na delovnem mestu in ob dveh odhajati nazaj domov. Včasih pa še nadurno delo, težave, a kljub temu veselje, ker veš, da te neke potrebujejo, da čakajo na tebe, na tvoj delež pri delu.

STANE RESNIK je vodja ribarnice v Ljubljani. Hoteli smo zvedeti nekaj o njemu in njegovem delu v našem kombinatu. Prav tako nas je zanimalo povezovanje matičnega podjetja z delavci izven in njihovo sodelovanje pri odločitvah, ko naj bi bili vsi delavci enakopravno udeleženi.

Tov. Stane Resnik se je naše mu vabilu odzval in nam poslal pismeni prispevek.

Rodil sem se 10. 4. 1930 v Ljubljani, kot drugi sin delavske družine. Že v začetku leta 1942 sem se vključil v NOB, kjer sem delal skupaj s starši in starejšim bratom. Organizirano sem sodeloval do konca vojne. Po osvoboditvi sem leta 1945 sodeloval pri prvi mladinski delovni akciji v Bohinju in leta 1946 pri gradnji mladinske proge Brčko—Banoviči. Istega leta sem se po politični liniji moral zaposliti pri Organih za notranje zadeve. Na lastno željo sem leta 1952 nastopil službo pri Glavni zadružni zvezi v Ljubljani. Po šestih mesecih sem bil premeščen k Združnemu podjetju »Agrotehnika« kot komercialist za reprodukcijski material.

K »ovo ustanovljenemu podjetju« Riba« Izola Export-Import sem bil premeščen 1. 11. 1954 kot glavni komercialist. Čeprav sem bil do tega časa vnet sladkovodni ribič, je morsko ribištvo pomenilo zame popolnoma novo panogo delovanja. To pa ni bilo nič čudnega, saj je bila v Ljubljani napredaj samo mala sardelica-papalina. S pomočjo sodelavcev-domačinov, ki so bili že strokovnjaki in z aktivnim udejstvovanjem tako pri organizaciji ulova, kot pri organiziranju prodajnih centrov, kar je bilo v tistem času šele v razvoju, sem se kmalu vključil v delovni kolektiv. Da bi lahko čimveč svežih rib (zmrznjenih takrat še nismo poznali) plasirali na notranje tržišče je bilo potrebno nabaviti avtopark in preko OLO v notranjosti Slovenije zainteresirati posamezne trgovske organizacije za gradnjo ali adaptacijo raznih prostorov, ki bi prišli v poštev za ribarnice.

Bilo je veliko sestankov, plodnih in neplodnih, v Mariboru, Celju, Ljubljani, Kranju itd. dokler se ni problem pomaknil iz mrtve točke. Zaradi kvalitete ribe, smo jo prevzemali v nočnih urah, jo ledenili in odpremljali nam kupcem.

V tem času so se močno usposobile in osamosvojile tudi naše remontne delavnice, tako mehanična, ladjedelna in mrežarna, ki so zaradi izredno dobrega kadra prevzemala dela od generalnega remonta ladijskih motorjev, novogradnje ribiških čolnov, in vlečenje ladij na suho. Za take usluge smo prej zunanjim delavnicam drago plačevali.

Zaradi približevanja ribe kupcu smo v Ljubljani odprli malo Ribarnico v prostorih Ljubljanske

Skofije, ki je služila za maloprodajo ribe. Tako smo oskrbovali posamezna gostišča, menze in zunanjo vlakovno odpremo. Se danes posamezni redni kupci ne

Stane Resnik

morejo pozabiti kvaliteto morskih rib v tistem času, saj je bila tako po izbiri, kot po organoleptičnem videzu prvoklasna.

Oktobra 1959 leta sem bil imenovan za poslovodjo Ribarnice Ljubljana.

Kot domačin in delno zaradi bolezni, sem prevzel novo delovno mesto. Delovni prostori niso niti minimalno odgovarjali sanitarno-veterinarskim pogojem. Delovni pogoji so bili zaradi velike vlage, ker ni bilo niti odtoka vode, temnih prostorov in utesnjenosti mest za manipulacijo izredno težavni. Podnevi smo prodajali na drobno, ponoči pa prevzemali ribo iz Izole in jo pakirano v lesnih zabojih vozili na kolodvor ter odpremljali naročnikom izven Ljubljane. Veliko prodajalcev in delavcev je bilo zaposlenih v ribarnici, vendar je večina zaradi bolezni delo pustila.

Zaradi vse večjega prometa in vse večjega povpraševanja po morskih ribah, je podjetje skupno z Upravo trgov v Ljubljani zgradilo novo ribarnico, ki je bila odprta 10. 11. 1963. Delovni pogoji so se zlasti za prodajalke izboljšali, vendar so se tudi v novih prostorih sčasoma pokazale napake, ki močno vplivajo na funkcionalnost pri dnevnem delu. Kaže se tudi dotrajanost posameznih sredstev, ki bi jih bilo potrebno nujno zamenjati.

Poslovalnica je, posebno po komercialni liniji dobro povezana z matičnim podjetjem. Obveščeni smo delno tudi o raznih odločitvah, ki jih v matičnem podjetju sprejmejo posamezni organi samoupravljanja. Največ obvestil nam dajejo delavci iz oddelka prodaje sveže ribe in to telefonično pa tudi v Našem glasu zasledimo marsikaj novega. Sodelujemo pri volitvah samoupravnih organov vendar je to zaradi nepoznavanja posameznih kandidatov zelo težko. Ob organiziranju TOZD je naš predstavnik osebno sodeloval na sestanku v Izoli, o pristopu k Združenemu podjetju HP pa smo bili obveščeni telefonično in preko internega glasila.

O tekočih dogodkih smo dokaj stov na oddelku TOZD »Riba«, od naših šoferjev, ki nam dostavljajo obveščeni od komercializirajo ribo, od posameznih delavcev kombinata, ki se mimogrede oglašijo v naši poslovalnici in pa razumljivo, z manjšo zamudo tudi iz našega internega glasila.

Zaradi oddaljenosti od matičnega podjetja smo pa materialno prizadeti. Tako ne sodelujemo pri raznih izletih, ki jih organizira tovarniški sindikat, ne sodelujemo pri raznih proslavah, ki jih organizirajo posamezne organizacije našega matičnega podjetja, dolgo časa smo bili prikrajšani pri regresiranju malice, prikrajšani smo pri oskrbi z ozimnico itd. Naši člani z družinami so močno zainteresirani za letni dopust na morju, vendar te možnosti ni, ker ima podjetje poštinski dom samo v mrzli Lepeni. Ta višinski zrak odgovarja ljudem iz morja, nam bi zaradi vedno hladnih in vlažnih delovnih prostorov prijal letni oddih na toplem morju.

Na koncu pa še tovariške požrevice v imenu kolektiva Ribarnice Ljubljana.

Silvester Vran

SILVESTER VRAN — skladiščnik transportne embalaže

V začetku leta 1954 sem na prošno Justa Bole prišel v Izolo. Takrat so iz Izole odhajali ljudje v Italijo. Pomanjkanje ljudi se je začelo čutiti tudi v kulturi. Prav zato me je tov. Bole pritegnil na obalo, ker sem sodeloval pri glasbenikih. Takrat nas je bilo 25 članov muzike. Marsikaj se je naredilo, da bi ostala kultura na slovenskem živu.

Kakšne so spremembe v tovarni?

Najprej, disciplina in red sta v tovarni dosti manjša, kot so bila takrat, ko sem prišel v tovarno. Tedaj smo vsako delo bolj resno prišli, spoznavali smo se med seboj, spoštovanje do nadrejenih je bilo neprimerno večje. Dokler se nismo združili je bilo lažje, sedaj pa je zaradi dislociranosti mnogo manj discipline. škega inženirja. Z njim sva delala

Vaše prvo delo?

Leta 1954 smo dogradili oddelk paradižnika s pomočjo nemške dva delavca. Potrebno je bilo mnogo nadur, katere smo dobili

plačane. Dobivali smo tudi dobiček.

Vaše prvo delovno mesto?

Se preden sem prišel v tovarno sem gradil progo Sežana—Dutovlje, nato sem bil na mladinski progi v Sarajevu.

V obratu Argo sem postal oddelkovodja težaške skupine, ki je štela 16 delavcev. Delo je bilo tedaj mnogo bolj naporno kot sedaj, ker smo morali vse narediti ročno. Vendar se ni nikoli zgodilo, da bi kamion toliko časa čakal na razkladanje, kot čaka sedaj.

Se vam zdi, da bo sedaj boljše, ko imamo TOZD?

Čeprav smo ustanovili TOZD, je še vedno polno nepravilnosti. Primanjkuje nam strokovnjakov, ki bi znali zastavljeno stvar v celoti izpeljati. Spominjam se inženirjev, ki jih danes ni več pri nas, katere smo vsi spoštovali in se jih tudi bali. Kar so oni takrat rekli, to je tudi ostalo.

Kakšna razlika je med samoupravljanjem danes in pred 20 leti?

Motijo me določene stvari. Ker je danes najbolj živa in boleča točka osebni dohodek bi se kar tega dotaknil. Občutek imam, da je bilo delo pri določanju osebnega dohodka premalo resno. Polno je sprememb, novih pravilnikov, novih ljudi, vendar se dela manj. Mladi delavci predvsem strokovni bi morali tudi sami pokazati, kako se določene stvari dela, šele tedaj bodo tudi delavci imeli večje veselje pri delu.

Sestankov je bilo tedaj manj. Direktor je sklical skupaj vse oddelkovodje, povedal kaj je potrebno narediti in nobeden si ni upal ugovarjati. Danes takih direktnih sestankov z direktorji ni več.

Vedno se spominjam kako smo delali, ko je bilo veliko ribe. Pospravili smo 27 vagonov ribe v 72 urah. Delo je bilo tako naporno, da nas je ostalo le devet delavcev. Vendar smo delo naredili. Zjutraj že pred šesto uro je morala biti riba v tovarni, zato smo vstajali ob treh in hodili v hladilnico v Dekane, kjer smo jo nalagali.

Ker je bila skupina težakov vedno večja so mi dodelili pomočnika. Leta 1967 pa sem prevzel skladišče embalaže in lesa na Ribbi. Obseg dela se je vedno bolj manjšal, tako da sem od treh skladiščnikov ostal sam. Sedaj pa nimam niti prostora, kjer bi imel skladišče. Zato sem nezadovoljen. Poleg tega sem prizadet pri osebnem dohodku, saj imajo delavci, ki so prej delali pod mojim nadzorstvom sedaj večji osebni dohodek.

ALBERTA GASPERINI — predelavka v obratu Iris

Se danes je mlada, ko ima za seboj delovno dobo — 20 let.

»Ko sem prišla delat kot 15-letno dekle, sem poslušala sodelavke, ki so govorile, da so zaposlene že pet, deset in več let. Čudno se mi je dozdevalo, ker sem mislila, da nikoli ne bom toliko časa delala. Sedaj pa je za mano že 20 let. O spremembah v pod-

(Nadaljevanje na strani 5)

Ribiški praznik

V soboto in nedeljo, 31. 8. in 1. 9. 1974 smo v Izoli praznovali ribiški praznik. Za Delamaris pa to ni bil samo dan veselega praznovanja, ampak tudi dan, ko smo se spomnili vseh naših delavcev, ki so zaposleni v podjetju že 20 let.

Tudi ribiške ladje, ki so v letu 1973 imele največji ulov so dobile pohvale. Prav tako je dobila pohvalo ribiška ladja M/I Deklica, ki je imela največji ulov v letošnjem letu.

V soboto zjutraj so iz luke v Izoli izplule ladje, ki so se nato v slavnostnem sprevedu vračale v luko, kjer jih je pričakala množica ljudi.

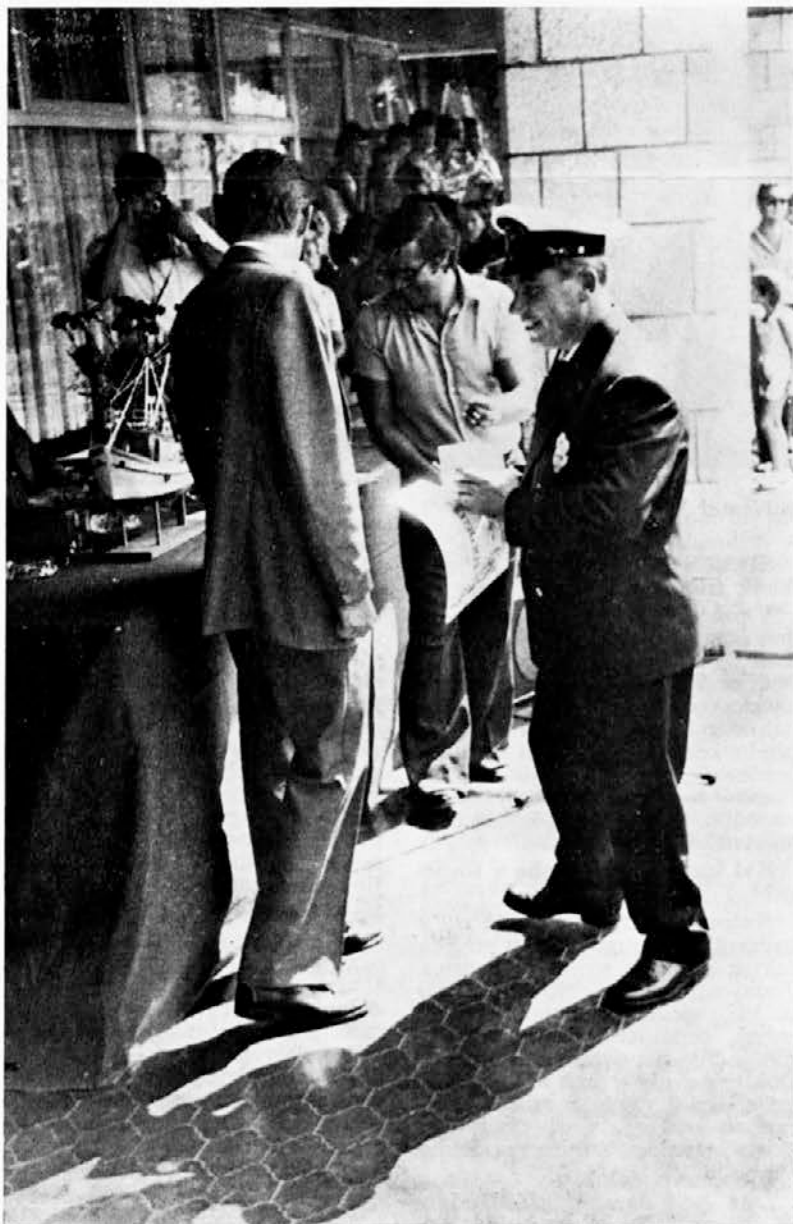
Predsednik centralnega delavskega sveta Franc Kranjc je vse prisotne pozdravil in spregovoril:

»Po sklepu samoupravnih organov vsako leto v okviru ribiškega praznika nagrajamo ljudi, ki so 20 let nepretrgoma zaposleni v našem podjetju. V podjetju ste se zaposlili prav v času, ko je slovensko primorje definitivno pripadlo k matični domovini. Ker se je v tistem času precej delav-

cev našega kombinata odselilo v Italijo, ste bili prav vi tisti, ki ste nasledili njihova delovna mesta in tako omogočili nemoteno proizvodnjo. Vsakdo med vami je v teh 20 letih dal delček samega sebe za razvoj našega podjetja. Mnogi so na tej poti obupali, ker niso znali potrpeti, niso znali skupaj z ostalimi deliti dobro in slabo. Mnogi izmed vas so pustili v tovarni svoje zdravje, vendar niste odnehal. Vztrajali ste, ustvarjali in vedno znova omogočali, da se je podjetje širilo in končno postalo to, kar je danes. Aktivno ste sodelovali pri uveljavljanju samoupravnih odnosov in tudi danes, ko stojijo pred nami nove naloge za še bolj poglobljene, odkrite in iskrene odnose, ko delavec na zboru odloča o večini zadev, ki so tako zanj, kakor tudi za tovarno življenjskega pomena, za odnose, ki jih določa nova ustava. Nova ustava je mejnik in v marsičem tudi oster, a preudaren zasuk v prid vsem, ki žive od dela, ki vedo in čutijo, da mora delavec v resnici odločilno poseči v sklepanje o lastnem delu, o delovnih razmerjih

Glavni direktor ob čestitki 20-letniku Teodorju Čoku

Kapitan ribiške ladje Sulec prejema nagrado

ter uspehiv svojega dela. Pri tem ne bo sam, ampak bo združen z delovnimi tovariši v združenem delu. Odločal pa ne bo le na svojem delovnem mestu, marveč povsod tam, kjer krožijo, in se oplajajo sadovi njegovega sedanjega in minulega dela.

Naša naloga je, da obračunamo s težnjami in krogi, ki bi radi ohranili ločenost delavca od rezultatov dela. V tem je zgodovinski pomen novih odnosov, ki do sedaj v svetu še niso bili zapisani niti določeni. Del teh nalog smo v našem podjetju že opravili, vendar pred vsemi stoji še mnogo dela, mnogo odrekanja in solidarnosti, brez katerih ne bo uspeha. Kolikor bolj bo nova ustava postajala kri in meso našega življenja in dela, tolikor učinkovitejše, prodornejše in bolj gospodarno podjetje bomo postali.

Če ti novi odnosi ne bodo dan takojšnjih rezultatov ne smemo obupati. Preudarni in vztrajni moramo biti pri uresničevanju novih odnosov in jih spraviti v življenje z roko v roki.

Ribiški praznik je predvsem praznik naših ribičev, ki kljub različnim težavam, dan za dnem odhajajo na lov za ribami, ki postajajo vedno bolj pomembna oblika beljakovinske prehrane. To je dan, ko vsako leto nagrajamo posadke, ki so bile najbolj-

še v lanskem in letošnjem sezoni ulova. Spomnimo se težav, ki še delno onemogočajo razvoj ribištva, ki v okviru svoje dejavnosti še ni urejeno po enotnih kriterijih. Potrebna bo obnova ribiškega ladjevja, kajti žalosten je podatek, da 14 let v Jugoslaviji ni bila zgrajena nobena večja ribiška ladja, medtem ko je znan razvoj ribištva v drugih državah. Zaradi pomanjkanja namenskih sredstev je onemogočeno uveljavljanje novih tehnologij v ribištvi — ribič ne bi bil več toliko odvisen od vremenskih in ostalih naravnih pogojev. Zaradi težkih pogojev dela je v nevarnosti tudi zaposlitev novih mladih moči. Sol, ki bi vzgajale novi kader ni, zato je nujno potrebno združevanje ribiške dejavnosti v Jugoslaviji tudi na področju izobraževanja.

Lanskoletni ulov ribe je znašal 3.592 ton, letos pa so naši ribiči že ujeli 1.596 ton, kar je za 130 ton več kot v istem obdobju lani. Pred vami so meseci ulova, ki se jih, veselite in obenem tudi bojite, kajti če bo ribe preveč je ne bomo mogli vskladiščiti in je bojazen omejitve ulova. Zato je največja želja vseh nas, da v prihodnje ta problem dokončno rešimo z izgradnjo nove in moderne hladilnice.

Na koncu svojega govora je predsednik Franc Kranjc iskreno čestital vsem slavljenjem.

Govor predsednika skupščine

Gostje na ribiškem prazniku

Zbor delovnih ljudi

V dneh od 5. do 9. septembra letos so bili v vseh TOZD in samoupravnih skupnostih zbori delovnih ljudi, ki so obravnavali predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v Kombinat konzervne industrije Delamaris, Izola. Na podlagi teh sprememb je bilo sprejeto prečiščeno besedilo samoupravnega sporazuma. Poleg tega so zbori obravnavali in sprejeli tudi samoupravni sporazum o delitvi sredstev Delamaris, Izola.

Samoupravni sporazum o združitvi TOZD Kombinata Delamaris, Izola določa, da stopita citirana sporazuma v veljavo, ko centralni delavski svet ugotovi, da jih je sprejela večina delavcev posamezne TOZD.

Na podlagi zapisnikov zborov delovnih ljudi v TOZD je bil rezultat glasovanja naslednji:

TOZD Argo je od 167 zaposlenih prisostvovalo na zboru 89, od tega je glasovalo »za« 89 članov.

TOZD Iris je od 496 zaposlenih prisostvovalo na zboru 260, od tega je glasovalo »za« 260 članov.

TOZD Pločevinka je od 107 zaposlenih prisostvovalo na zboru 80, od tega je glasovalo »za« 80 članov.

TOZD Riba je od 250 zaposlenih prisostvovalo na zboru 137,

od tega je glasovalo »za« 137 članov.

Na podlagi zapisnikov zborov delovnih ljudi v TOZD je ugotovljeno, da je samoupravni sporazum o združitvi TOZD in samoupravni sporazum o delitvi sredstev Delamaris sprejela večina vseh delavcev posamezne TOZD.

Zato se CDS predlaga v potrditev naslednji sklep:

Na podlagi zapisnikov zborov delovnih ljudi v TOZD, ki so bili v dneh od 5. do 9. septembra letes, ugotavlja CDS, da sta bila z večino glasov vseh delavcev v TOZD sprejeta naslednja sporazuma:

— Samoupravni sporazum o združitvi temeljnih organizacij združenega dela Kombinata konzervne industrije Delamaris, Izola in

— Samoupravni sporazum o delitvi sredstev v Delamaris, Izola.

Tajništvo samouprav. organov

Delovska kontrola — bo ostala mrtva točka

Pisali smo že o delu delavske kontrole. Takrat delavska kontrola še ni pričela z delom, ker ni bilo izdelanega pravilnika. Pravilnik je sedaj izdelan, čeprav še ni sprejet. Kako je sedaj z delom delavske kontrole. O tem sem se ponovno pogovarjala s predsednikom Mirotom Petelinom, zaposlenim na oddelku paradižnika v TOZD Argo.

Kaj je z delom delavske kontrole?

Odbor delavske kontrole se je dvakrat sestel, komisije po TOZD pa še nikoli.

Kakšno je sedaj delo delavske kontrole?

Obravnavali smo predvsem gospodarske z osnovnimi sredstvi, da ne bi ležala neizkoriščena, poiskali smo podatke o našem tržišču, ugotovili neizvajanje določenih sklepov in postavili vprašanje raziskovalne ladje »Knežak«.

Ste katero stvar že dali končano v arhiv?

Do sedaj še nobene. Podatke le težko dobimo pa še ti so večinoma nepopolni, tako da je delo težko. Moti pa me to, da delo komisij po TOZD še ni zaživelo. Upam, da bomo v določenih stvareh le uspeli in zaključili začete zadeve.

ING. JOZE ROJC, ki je tudi član odbora delavske kontrole je takole povedal: »Težko je koga

prisiliti k delu če sam noče. Podobne probleme imamo pri sindikatu, kjer delo sindikalnih odborov tudi še ni zaživelo, čeprav so bili formalno že izvoljeni.«

IVANKA FERLUGA — član odbora delavske kontrole

Najprej, vsak naj na svojem delovnem mestu dela, kar ima v opisu delovnega mesta, potem delavska kontrola ni potrebna.

O delu delavske kontrole v našem podjetju, vem le to, da smo podatke o nekaterih stvareh dobili, kot npr. od komercialne smo dobili analizo o prodaji v prvem tromesečju in za zadnja dva meseca. Poročilo pa je tako, da bi ga bilo potrebno dobro preštudirati, vsi člani delavske kontrole pa nimajo časa, določene stvari pa tudi ne razumejo, kar je jasno glede na strukturo.

ADAMIC STANKO je član delavske kontrole v TOZD Riba. Ker njihova komisija še nima predsednika sem ga vprašala, zakaj se še niso konstituirali in pričeli z delom?

»Na zadnjem sestanku, ki smo ga imeli, sem bil od vseh članov samo jaz prisoten, zato je sekretar obljubil, da bo sklical še enkrat našo komisijo, kjer bomo izvolili predsednika. Ker do danes še ni bilo sestanka, še nismo pričeli z delom in tudi predsednika nimamo.«

(Nadaljevanje s strani 3)

jetju vam toliko povem, da so ogromne. Ko sem prišla v obrat Argo, so tam predelovali ribe. Danes je celotna predelava ribe v Irisu. Tudi glede ostalega se je precej spremenilo. Včasih je bila večja disciplina, norme so bile manjše.«

Kakšne so spremembe glede samoupravljanja?

Tudi tukaj se je precej spre-

Ste sodelovali pri političnih organizacijah ali v samoupravnih organih?

Pred leti sem bila član Delavskega sveta. Z drugim delom sem se manj ukvarjala, ker me je potrebovala družina. Danes, ko gledamo delo delavskih svetov in odborov se moramo samo pohvalno izraziti o njihovem delu.

ROZKA STRAH — blagajničarka

Poklicala sem jo po telefonu. Želela sem zvedeti, kako se počuti po 20 letih dela v kombinatu.

»Napišite, da mi je tukaj lepo, ker če bi se slabo počutila bi odšla iz podjetja. Najbolj pa sem vesela tedaj, ko je odprt žiro račun. Z veseljem delam svoje delo, s sodelavci se tudi razumem.«

Mi pa smo tudi veseli, ko nam v sušni čas okrog prvega v mesecu pride včasih kaka rjava kuverta.

Gasperini Alberta

menilo. Vendar delavci ne morejo še vsega dojemati. Sliši se mnenje, da je to le izguba časa. Predvsem, ko so zbori delovnih ljudi. Nekateri delavci pa so že dojeli pomen samoupravljanja in se vključujejo v samoupravni sistem.

Kako je bilo pri sprejemanju statuta v TOZD?

Nekateri delavci ne vedo niti to kaj je statut. Kaj sploh beseda pomeni. Še težje je pri obravnavanju. Prav zato mislijo, da je to izguba časa.

Rozka Strah

Srečanje mladih

Na seji predsedstva MA Delamaris Izola, ki je bila dne 22. 8. 1974, smo sprejeli sklep, da povabimo ob ribiškem prazniku mladince iz mladinskih aktivov, ki so v HP Združenem podjetju.

V soboto smo jih predstavniki iz Delamarisa sprejeli na avtobusni postaji. Prišli so predstavniki iz Droge Portorož, Union Ljubljana, Kolinska Ljubljana, in iz Talisa Maribor. Manjkali so samo mladinci iz Pivovarne Laško.

Po kratkem razpoznavanju smo odšli pred hotel »Marino«, kjer smo prisostvovali svečani seji CDS. Mladinci iz podjetij v HP so se spoznali z našimi vodilnimi delavci in predstavniki družbenopolitičnih organizacij.

Popoldne smo imeli sestanek, kjer je uvodno besedo imela predsednica mladinskega aktiva Delamaris. Poročala je o ustanovitvi in delovanju mladinske organizacije v našem podjetju in o sami organizaciji podjetja. Mladinci smo se nato pogovarjali o problemih in delu posameznih mladinskih organizacij.

Iz pogovora prisotnih je izzvenela želja, da še nadalje sodelujemo. Sprejeti so bili naslednji sklepi:

- aktiv mladih delavcev Delamarisa je zadolžen, da takoj po kongresu mladih, ki bo v oktobru skliče sestanek dvočlanske delgacije iz aktivov mladih delavcev Združenega podjetja HP.

- Dvočlanske delegacije naj sestavljajo člani predsedstev aktiva mladih delavcev,
- delegatu iz Kolinske in Delamarisa na 9. kongresu ZSMS je dana naloga, da budno spremlja delo kongresa in pripravi konkretne predloge za delo mladih v Združenem podjetju HP,

- dvočlanske delegacije iz aktivov mladih delavcev Združenega podjetja HP morajo priti na naslednji sestanek s pripravljenimi programi za delo v I. 1975,
- prisotni so zadolženi, da v svojih aktivih poročajo o stališčih sprejetih na razgovoru,

- dvočlanske delegacije iz aktivov mladih delavcev Združenega podjetja HP naj nastopajo kot »Koordinacijski svet«,

- aktiv mladih delavcev iz Pivovarne Laško naj seznani ostale aktivne če se s stališči sprejetimi na sestanku strinja,

- informativnim službam v podjetjih se nalaga dolžnost, da v svojih glasilih poročajo o delu mladinskih aktivov v HP in o delu posameznih organizacij združenega dela v Združenem podjetju HP.

S. Ana

9. kongres mladine

Od 2 do 4. oktobra je bil v Moravcih pri Murski Soboti kongres mladih. Na kongresu kjer je bilo 480 delegatov iz vse Slovenije so bili sprejeti dokumenti, statuta ZSMS in resolucija. V teh dokumentih so se mladi opredelili za akcijsko delovanje iz svojih vrst pa želijo odpraviti forumsko delo, ki je bilo do sedaj prisotno.

NAROČITE

ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA,

knjiga izrekov, napotkov, modrosti, ki je bila z vsakim ponatisom razprodana. NOVA izdaja septembra 1974. Zahtevajte prospekte v knjigarnah. Subskripcijska cena 100.— din. Direktna naročila sprejema KAS, p.p. 179, Ljubljana.

Zlata pravila so prijatelj, ki nikdar ne razočara!

V kolikor se člani našega kolektiva želijo naročiti na knjigo naj izpolnijo gornji obrazec ter pošljejo na naslov: KAS, p.p. 179, 61000 Ljubljana.

NAROČILNICA

Podpisani

Natančen naslov

Zaposlen pri

Naročam obvezno ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA. Naročnino bom poravnal po povzetju.

Datum

Podpis

Zakaj časopis tako pozno?

Na seji uredniškega odbora je član odbora predlagal, da bi poleg časopisa »Naš glas« izdajali še interni »Informator«. Časopis, ki izide enkrat na mesec je premalo informativen, ker so vse novice zapoznele in tako za večino ljudi nezanimive.

Zato bomo za hitrejšo in ažurno informiranje izdajali »Informator«, časopis pa naj izhaja tedaj, ko bo zbrano gradivo, ki bo govorilo o delu delavcev v kombinatu, o pomembnih dogodkih ter o problemih, ki so dolgoročnejšega pomena za podjetje.

Takšen je bil predlog uredniškega odbora. Kaj pa menite vi, člani kolektiva o takem načinu informiranja?

Če bi bilo dovolj vaših prispevkov, bi lahko izdajali redno mesečno »Naš glas« za informacije, ki so pomembne za takojšnjo informiranost pa bi izdajali Informator. Vendar tudi pri Informatorju ne bo šlo brez pomoči delavcev, posebno delavcev, ki imajo dostop do vseh informacij. Le s pomočjo takih delavcev bomo zagotovili članom kolektiva pravočasno, pravilno in redno informiranje.

Uredniški odbor

Spoznavajmo svojo delovno organizacijo

Iz prodajnega sektorja smo od Sava Kapelj dobili predlog za uvedbo igre Spoznavajmo svojo delovno organizacijo.

Uredniški odbor se je odločil, da ta predlog sprejme. Akcija naj bi potekala takole:

- v časopisu bomo objavljali vprašanja, na katera bodo delavci odgovarjali. Svoje odgovore bodo morali dati v nabiralnike Našega glasu.

- vprašanja bodo iz splošne tematike, vprašanja se bodo dotikala poslovanja ter družbeno-ekonomske organiziranosti.

— pravilne odgovore bomo izžrebali ter nato nagradili tri izžrebance.

Kaj pa nagrada?

Predlog prodajnega sektorja omenja nagrade naših izdelkov, posebno izdelkov, ki jih reklamiramo.

Prosimo člane delovne skupnosti, da dajo svoje mnenje o tej akciji, ki naj pomaga pri spoznavanju delovne organizacije, njenega delovanja in organiziranosti. Če imate še kakšen boljši predlog, le na dan z njim, vesel ga bomo. Uredniški odbor

sindikalna organizacija za člane ozimnico. Tudi letos nam jo bo naša sindikalna organizacija priiskrbel.

Proizvodnja v mesecu avgustu

	V tonah
ARGO	281,3
IRIS	701,2
PLOCEVINKA	184,1
RIBA	583,6

KNJIGE PRESERNOVE DRUŽBE

Prešernova družba že dolgo časa skrbi za lepo, prijetno in poučno branje. Tudi letos imajo na programu zbirko, ki jo sestavljajo naslednje knjige:

1. PRESERNOV KOLEDAR 1975. Koledar za leto 1975 bo izšel za 30-letnico osvoboditve in bo seveda primerno tej obletnici posvečen, tembolj ker bo hkrati obletnica konca druge svetovne vojne. Bodo pa v njem še drugačni prispevki, tako da bo dovolj zanimiv za vsakogar.

2. Janez Svajcer: KO ČLOVEK ZORI. Zgodba mladega človeka, ki iz nedoraslosti skoči v zakon, v katerem si išče trdnih tal ob ženski, ki ga v marsičem prekaša. Roman je podoba mnogih današnjih mladih ljudi, ki v svoji rasti prelahkotno jemljejo življenje, lahkomiščno se zapletajo na vse strani, dokler se življenje ne postavi prednje v vsej svoji trdnosti.

3. Tone Svetina: UGASLO OGNJIŠČE. To je zgodba o enem od zadnjih samotarjev gozdovnikov, ki od prve svetovne vojne živi nekako odtušeno življenje od sveta. Toda nova vojna vihra, ki zajame našo domovino in seveda tudi njene hribe, pa ga znova pritegne v dogajanje. Leta 1941 se poveže s partizani in kmalu za tem tudi pade.

4. Nadežda Konstatinova-Krupska: SPOMINI NA LENINA. Knjiga se bere kot roman, kar je umljivo, saj je Lenina njegova žena prav gotovo od vseh najbolje poznala in nam ga prikazuje predvsem s tiste strani, s katere ga doslej še nismo tako dobro poznali.

5. MLADA BREDA. To bo izbor najlepših pesmi, ki so nam jih nekoč nabirali zbiralci narodnega blaga. Izbor bo prerez skozi to dragoceno izročilo preteklosti, ki žal, počasi odмира.

6. Dr. Francišek Smerdu: RASTLINE IN NAŠE ZDRAVJE. Pisec nam je že znan, saj je nekoč za našo Družbo že napisal knjigo »Naš zdravnik«.

Vseh šest knjig bodo člani prejeli v novembru 1974 za 55 din, v platno vezane pa bodo veljale 85 din.

Vse zainetresirane člane kolektiva vabimo, da pošljejo naročnico na naslov PRESERNOVA DRUŽBA, 61000 Ljubljana, Opekarska-Borsetova 27.

Je še kdo med vami, ki rad ustvarja?

V zadnji številki »Naš glas« smo končali članek Janeza Molka, ki govori o njegovi dejavnosti na področju kulture.

Prepričana pa sem, da imamo v našem OZD še ostale člane, ki se v prostem času ukvarjajo z amaterskim kiparjenjem, risanjem ali rezbarjenjem.

Želimo, da tudi ostali delavci zberejo pogum ter nam povedo o svojem ustvarjalnem delu.

Seveda tisti, ki se s tem ukvarjajo. Veseli bomo, ko nam boste sporočili svoje ime ali ime svojega sodelavca, za katerega veste, da se ukvarja z raznimi oblikami ustvarjanja.

Uspela vaja partizanske enote

S partizansko enoto Delamaris — Polimer je bila od 1. do 3. avgusta terenska vaja na območju Kozine. Terenska vaja je potekala po že pripravljenem programu.

Ta terenska vaja je bila izvedena pod posebnimi pogoji, ker so člani enote taborili pod šotori. Prostor za taborjenje in prehrana sta bili že predhodno dobro urejeni, tako da ni prihajalo do raznih nevšečnosti, ali pomanjkljivosti.

Vremenski pogoji za pouk niso bili najboljši, ker je prav te dni bilo zelo vroče. Vendar je imela tudi svoje prednosti, ker smo tako preizkusili fizično pripravljenost članov enote ob nenormalnih pogojih.

Med drugimi spretnostmi je bil cilj pouka tudi preizkus spretnosti članov enote v streljanju na trenutne cilje.

Pri tem so se nekateri člani odlično izkazali. Kot celota pa je enota dosegla skoraj prav dober uspeh.

Na vajo so bili člani partizanske enote dobro pripravljeni. Samo eden je bil na vajo povsem nepripravljen in je zaradi svoje nepripravljenosti dajal pripombe, na stvari, ki bi jih moral sam urediti. Svoje pravice je dobro poznal na obveznosti pa je pozabil.

Terenska vaja na taborjenju je pod vodstvom aktivnega oficirja in tov. Silva Šika popolnoma uspela. Zahvaljujemo se odboru za ljudsko obrambo v našem podjetju in Polimerju, ker so nam omogočili izvedbo terenske vaje. Prav tako gre naša zahvala aktivnemu oficirju JLA, predsedniku skupščine občine Jožetu Bolje za prijazne besede izrečene ob njegovem obisku in pomočniku glavnega direktorja Marjanu Piško, ki se nas je spomnil z hladnim okretilom.

Člani partizanske enote Delamaris-Polimer so še enkrat potrdili resnično pripravljenost pri izvrševanju nalog za obrambo naše socialistične samouprave ureditve.

Zarko Višnjič

Člani partizanske enote

Boj proti pljučnim boleznim

Kajenje in zdravje

Tobak že več stoletij širom po svetu uporabljajo na različne načine kot sredstvo za povečanje veselja do življenja ali kot pripomoček za premagovanje nekaterih življenjskih problemov. V 20. stoletju pomeni novo stopnjo pri uživanju tobaka — povečana poraba cigaret, ki jih izdelujejo ponajveč z umetno sušenega tobaka. V zadnjih 20 letih so številne količine in epidemiološke študije, podprte tudi z nadrobni laboratorijskimi raziskavami, jasno pokazale, da kajenje cigaret škoduje zdravju tako močno, da moramo vsekakor najti sredstva in poti, da ga zaustavimo.

Pokazalo se je, da ima kajenje cigaret glavno vlogo pri nastanku mnogih bolezni, najpomembnejše med njimi pa so ishemična srčna obolenja, rak na pljučih, kronični bronhitis in emfizem. Poleg teh bolezni, ki so med glavnimi vzroki smrti, povzroča kajenje cigaret še mnogo nadežnih nesposobnosti za delo zaradi pljučnih in srčnih bolezni, hkrati pa povečuje umrljivost in nezmožnost za delo še v mnogih primerih.

Povečano kajenje cigaret pri ženskah v razvitih deželah v zadnjem času ima že posledice v povečani umrljivosti in obolenjih za pljučnim rakom in drugimi boleznimi.

Dokazi za zvezo med kajenjem in boleznijo

Epidemiološke študije so ugotovile dve vrsti odnosov med navado kajenja in obolenostjo:

1. Retrospektivne študije v katerih kadilske navade bolnikov z določenimi boleznimi primerjamo s kadilskimi navadami kontrolnih skupin iste starosti in spola, ki pa so bolni za drugačnimi boleznimi. Retrospektivne študije so podvržene mnogih oblikam vplivanja, vendar so te študije pripomogle do zelo koristnih informacij in so jih napravili v številnih državah. Mnogo raziskav so napravili tudi o prevalenci bolezni med različnimi vrstami prebivalcev glede na kadilske navade.

2. Prospektivne študije, v katerih ugotavljajo kadilske navade pri velikem številu kadilcev, v naslednjih letih beležijo njihovo umrljivost in obolenost ter jo primerjajo s skupinami nekadilcev. Takšnih študij so doslej napravili največ v Kanadi, ZDA, Angliji. Ta preučevanja so potrdila ugotovitve pri retrospektivnih študijah in dala zelo natančne informacije o povezanosti med kajenjem in splošno umrljivostjo ter med obolenostjo in umrljivostjo zaradi specifičnih bolezni.

Obširne prospektivne študije pri moških so vse pokazale:

1. da je umrljivost pri kadilcih, vzeti skupaj kot ena celota, približno za 80 odstotkov večja kakor pri nekadilcih,
2. čezmerna umrljivost narašča s povečano uporabo cigaret,
3. je čezmerna umrljivost večja pri tistih, ki so začeli kaditi že mlajši, kakor pri tistih, ki so začeli kaditi šele kasneje v življenju,
4. je večja umrljivost pri kadilcih cigaret, ki inhalirajo, kakor pri tistih, ki ne inhalirajo,
5. je umrljivost manjša pri tistih kadilcih, ki so prenehali kaditi, kakor pri tistih, ki kadijo naprej. Stopnja umrljivosti pa se približuje zadevni stopnji nekadilcev toliko bolj, kolikor traja njihova abstinenca.

Pljučni rak je pri nekadilcih redek. Dokaz, da kajenje cigaret močno poveča obolenja za pljučnim rakom, ni mogoče spodbiti. Zato je mogoče napovedati, da bi se po vsem svetu razširjena epidemija bolezni, ki dandanašnji mori stotisoče kadilcev vsako leto, zaustavila in pričela pojemati, če bi kajenje opustili ali, če bi izdelovali cigarete, ki ne povzročajo nevarnosti raka.

Kako vpliva kajenje cigaret na srce?

Dognano je, da kajenje cigaret oziroma injiciranje nikotina pospešuje izločanje kateholaminov iz adrenalnih žlez. Te snovi povečujejo nagnjenost k srčnim aritmijam, ki lahko povzročijo nenadno smrt.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Partizanski enoti se je prileglo kosilo

Ob pomembni obletnici

Ob 30-letnici granične mornariške brigade je bil povabljen v Pulo Marjan Prelaz, ki je dobil pohvalo in srebren embleme.

Marjan Prelaz je kot vodja ribiške flote v našem podjetju že ves čas aktivno sodeloval z vojaško mornarico. Kot gojenec vojaške pomorske šole v Splitu se zaveda, da je naša obrambna moč, tudi v dobri ribiški floti ne samo v vojaških ladjah. To pa tudi ves čas dokazuje z aktivnim sodelovanjem s člani vojaških pomorskih ladij.

Embleme

Športne igre ob ribiškem prazniku

Vlečenje vrvi

VLEČENJE VRVI

Ob ribiškem prazniku so bile organizirane razne igre. V soboto popoldne je bilo na sporedu vlečenje vrvi. Igra je zelo zanimiva. Za nas Izolane je bila na koncu nezanimiva, ker so predstavniki iz Izole potegnili »krajši konec«, s tem da so jih Pirančani dvakrat potegnili čez belo črto. Za navdušene gledalce je to pomenilo dokaj žalosten konec njihovega pričakovanja.

Gol

NOGOMET

Nogometna igra se je odigrala na izolskem stadionu. Gledalci so ves čas navijali, samo ne vedno za ribiče, ampak tudi za njihove nasprotnike — peke. Bali so se, da bodo v primeru poraza pekovi ponedeljek ostali brez svežega kruha.

Ribiči so po njihovem lastnem mnenju v tehniki igranja presegali nasprotnike peke, vendar so bili v slabi kondicijski pripravi. Že v prvem polčasu so peki pokazali znatno premoč, saj so ribiči izpustili tri gole. V drugem polčasu so zamenjali vratarja, tako da je rezultat bil 5:0, na veliko žalost ribičev. Morda pa je bilo namerno, ker so že pred tekmo videli veliko torto v obliki nogometnega igrišča, ki so jo pripravili za darilo peki. Včasih je boljše zgubiti tekmo in dobiti torto.

Za drugo leto ribiči obljublajo pekom hujšo borbo. Kondicijsko se bodo tudi dobro pripravili. Namesto, da bodo šli na spanje ob štirih zjutraj sploh ne bodo šli na spanje. Tako jim bo zmaga zagotovljena.

VESLANJE S SVETILNIMI ČOLNI

V nedeljo popoldne so ribiči imeli še eno hujšo preizkušnjo. Predvideno je bilo tekmovalstvo v veslanju s svetilnimi čolni.

Rezultati tekmovalstva:

1. Slavko Gašperut — ribiška ladja »Primorka«,
2. Ivica Mikičič — ribiška ladja — »Trska«,
3. Branko Zele — ribiška ladja — »Deklica«,
4. Anton Mulec — ribiška ladja — »Prstak«.

Kljub slabemu vremenu so športne igre dobro uspele in pokazale pripravljenost ribičev, da se jih udeležujejo.

Naša zmagovalno »premagana« ekipa

Fluktuacija zaposlenih

V mesecu avgustu je bilo sprejetih na delo 13 delavcev, od tega 8 delavk, in sicer:

1. Bazzara Graciela, 18 let — Samoupr. skup. SKUPNE SLUŽBE, Finančni sektor — pripravnik, SSI
2. Krajcar Sonia, 18 let — Samoupr. skup. SKUPNE SLUŽBE, Finančni sektor — pripravnik, SSI
3. Frece Olga, 17 let — TOZD IRIS, NK
4. Bojič Bosiljka, 28 let — TOZD IRIS, NK
5. Krt Goran, 20 let — TOZD PLOČEVINKA, KV
6. Čatič Izet, 18 let — TOZD IRIS, NK
7. Paoletič Nevio, 20 let — TOZD RIBA, NK
8. Zalovič Ruža, 21 let — TOZD IRIS, NK
9. Barbarić Silva, 15 let — TOZD IRIS, NK
10. Gergeta Gino, 18 let — TOZD ARGO, KV
11. Pangere Dušan, 25 let — Samoupr. skup. TRANSPORT, KV
12. Furlan Silva, 19 let — TOZD IRIS, KV
13. Jošić Vahida, 40 let — Samoupr. skup. SKUPNE SLUŽBE, Komercialni sek-

tor — Predstavništvo Beograd, NK

V mesecu avgustu je odšlo iz podjetja 8 delavcev, od tega 4 žene, in sicer:

1. Laganiš Elijo, 40 let — Samoupr. skup. SKUPNE SLUŽBE, Finančni sektor, sporazumno, NSI
 2. Just Gordana, 26 let — TOZD RIBA, Ribarnica Tolmin — začasno, potek spor., KV
 3. Lampe Amelija, 36 let — Samoupr. skup. SKUPNE SLUŽBE, Služba tehnične kontrole, sporazumno, VSI
 4. Čaharija Anton, 43 let — Samoupr. skup. SKUPNE SLUŽBE, Splošni sektor, sporazumno, SSI
 5. Črnjač Zdenka, 23 let — Samoupr. skup. SKUPNE SLUŽBE, Računski center, sporazumno, KV
 6. Mandić Milanka, 18 let — TOZD IRIS, sporazumno, NK
 7. Dežjot Zorko, 58 let — TOZD ARGO, upokojen, VK
 8. Peruzović Ante, 62 let — samoupr. skup. SKUPNE SLUŽBE, Komercialni sektor, upokojen, ViSI.
- Dne 31. 8. 1974 je bilo v podjetju zaposlenih skupaj 1349 delavcev od tega 673 žena.